

Oppsummering tilsyn med produkter 2018

Sammendrag

Miljødirektoratet kontrollerte ca. 900 produkter ved 134 kontroller i 2018. Vi har fulgt opp nye trender, kjøpt de fleste produktene på nettet og sendt mange produkter til analyse. Vi har stoppet flere produkter i samarbeid med tolletaten.

Generell oversikt over tilsynsvirksomheten for produkttilsyn 2018

Figur 1 Oversikt produkttilsyn 2016-2018

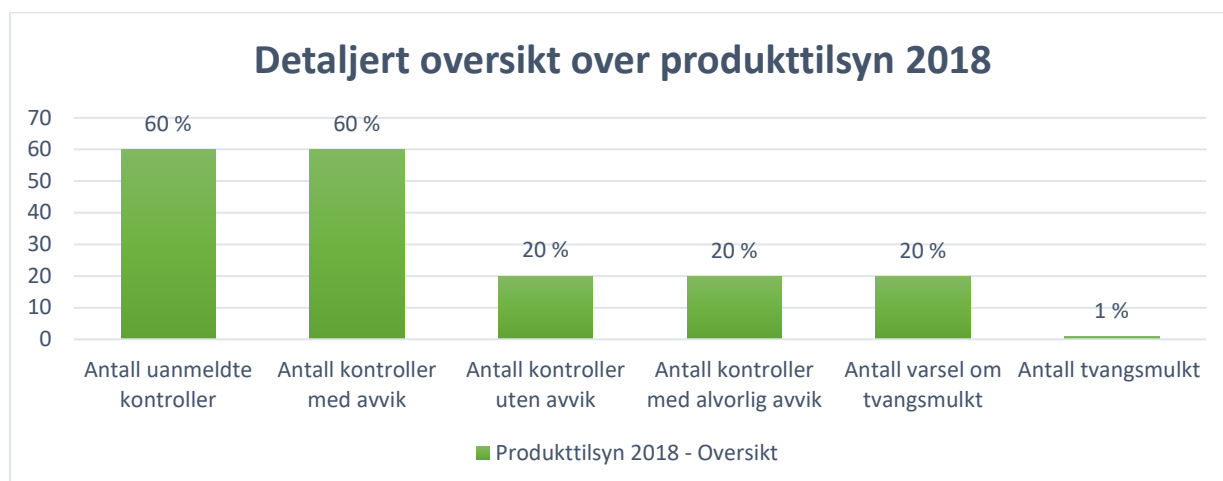

Figur 2 Fordeling typer kontroll 2018

Miljødirektoratet har gjennomført noen færre produktkontroller i 2018 enn i 2016 og 2017. Dette skyldes blant annet at det ikke har vært gjennomført brevkontroller i 2018. Brevkontroller har fordelen av å nå mange aktører, men effekten av tilsyn viser at det blir mindre atferdsendring hos virksomhetene ved brevkontroller enn ved inspeksjoner.

Oversikten over produkttilsyn for 2018 (figur 3) viser at:

- 60 % av kontrollene i 2018 var uanmeldte, hovedsakelig pga. en omfattende butikkaksjon høsten 2018.
- Avvik ble funnet i ca 60 % av kontrollene, av dem var ca 20 % alvorlige avvik
- Virksomhetene retter som regel avvik uten at Miljødirektoratet trenger å inn drive tvangsmulkt

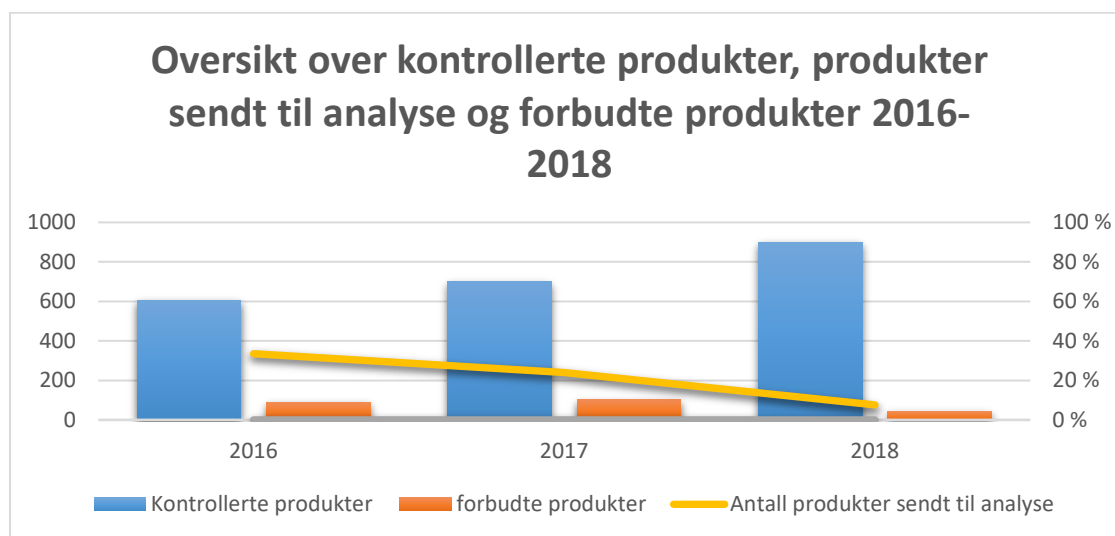

Figur 3: Detaljert oversikt over produkttilsyn i 2018

Analyse/vurdering av produkttilsyn 2018

Fortsatt mange forbudte produkter

Miljødirektoratet fant ca 44 forbudte produkter av de 900 kontrollerte produktene i 2018, dvs. 5 % av de kontrollerte produktene. Forbudte produkter er produkter som blir trukket fra markedet, fordi de enten mangler merking eller dokumentasjon, eller fordi de inneholder forbudte eller regulerte stoffer. Antall forbudte produkter er prosentvis mye lavere enn i 2017, men det skyldes at veldig mange av produktene som ble kontrollert var fra butikkaksjonen på leketøy, der kun CE-merket ble kontrollert, se lenger ned i rapporten om butikkaksjonen.

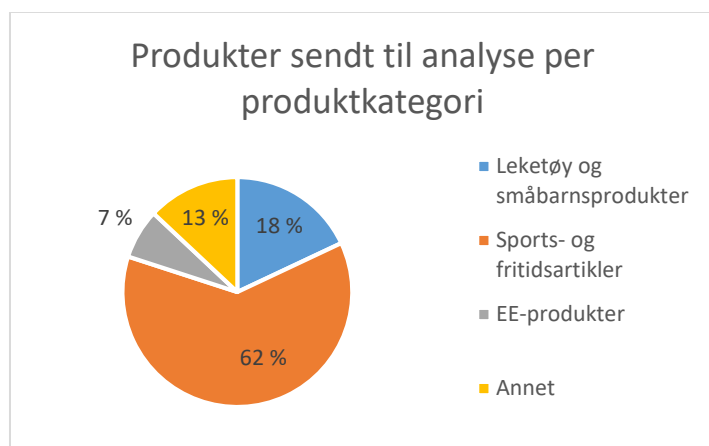

Figur 4: Oversikt over antall kontrollerte produkter, produkter sendt til analyse og forbudte produkter

Miljøgifter i produkter i 2018

Miljødirektoratet sendte 76 produkter til analyse for å avdekke eventuelt innhold av forbudte eller farlige stoffer over de tillatte grenseverdier. 36 % av produktene som ble sendt til analyse var forbudte på grunn av innhold av regulerte stoffer over grenseverdi. Produktene som blir sendt til analyse er først testet med vårt XRF-instrument (røntgenmåleapparat for grunnstoffer).

Diagrammet nedenfor viser fordelingen av produkter som er sendt til analyse av de produktkategoriene som Miljødirektoratet kontrollerer.

Figur 5: Produkter sendt til analyse per produktkategori

Tabellen nedenfor viser en oversikt over vanlige funn av helse- og miljøskadelige stoffer i produkter i tilsynene i 2018:

Tabell 1. Miljøgifter per produktkategori/materiale i 2018

Produktkategori	Helse- og miljøskadelige stoffer	Materiale	Eksempel på produkter
Leketøy og småbarnsprodukter	Bor, arsen og bly	Slim (ulike polymerer)	Slim
Sport og fritid			
	SCCP	Plast/gummi	Veske, skummet håndtak
	DEHP	Plast/gummi	Matte
	Bly	Plast	Regnponcho
EE-produkter			
	Bly	Loddepunkt (kretskort)	Lommelykt
	SCCP	Kabler/plastledning	Mobillader

Fortsatt mangelfull internkontroll

Miljødirektoratet finner fortsatt at mange importører mangler kunnskap om regelverk som omfatter produktene de omsetter. Manglende kunnskap øker risikoen for at regelverket ikke blir etterlevd. Virksomhetenes internkontroll er viktig i denne sammenheng, og blir jevnlig kontrollert ved tilsyn.

Netthandel

Netthandel av importerte produkter øker. Miljødirektoratet kontrollerte i 2018 prosentvis flere produkter enn i 2017 som tilbys til salg på internett. Kontroll av netthandel er viktig. Det er lavere terskel for å starte opp en nettbutikk enn en fysisk butikk, som gir rom for flere mindre aktører som kan tilby en variasjon av produkter, ofte til en lav pris og med risiko for at produktene ikke følger europeisk regelverk.

Produktspesifikke tilsynskampanjer

Tilsyn med reklamebransjen

I 2017 kontrollerte Miljødirektoratet reklamebransjen (profilartikler). Resultatene av kontrollene viste at aktørene hadde mangelfull kjennskap til regelverket og mangelfulle rutiner for produktkontroll. Dessuten var omlag 40 % av produktene som ble sendt til analyse forbudt på grunn av innhold av regulerte stoffer. Mange av virksomhetene ble fulgt opp med inspeksjoner i 2018. De siste inspeksjonene i kjølvannet av denne kontrollen blir gjennomført i 2019.

Leketøy og barneprodukter

Produkter til barn og unge er et høyt prioritert område for Miljødirektoratet fordi barn og småbarn er en sårbar gruppe. I tillegg til 25 inspeksjoner hvor blant annet leketøy var tema, sendte vi ulike slimprodukter til analyse. Det var funn av bor over tillatt grenseverdi i 6 av de 14 produktene som ble testet. Se mer om aksjonen i den publiserte rapporten på våre nettsider.

I 2018 gjennomførte vi en landsdekkende butikkaksjon hvor vi så på om leker var merket med CE-merket. Miljødirektoratet kontrollerte 41 butikker og over 650 produkter i aksjonen. Av disse var det kun 5 produkter som var forbudte på grunn av manglende CE-merking.

Sports- og fritidsprodukter

Det er stor etterspørsel etter sports- og fritidsartikler i Norge. Derfor er kontrollene med slike produkter et prioritert område for Miljødirektoratet. Vi gjennomførte 8 inspeksjoner og sendte 47 produkter til analyse i 2018. Kun 4 av produktene var forbudte og ble trukket fra markedet. Miljødirektoratet er med i et prosjekt i regi av det europeiske kjemikaliebyrået, ECHA, hvor virksomhetens overholdelse av plikter i forhold til kandidatlisten i REACH blir undersøkt. Kandidatlisten er en liste over stoffer som gir grunn til stor bekymring (SVHC - "Substances of Very High Concern"). 11 av produktene inneholdt kandidatlistestoffer. Aksjonsrapporten er publisert på våre nettsider.

Kontrollaksjon sammen med tolletaten

Miljødirektoratet har sammen med Tolletaten kontrollerte flere forsendelser av produkter som importeres til Norge. Aksjonen i 2018 har sett på potensialet for et mer systematisk samarbeid og bedre utnyttelse av ressursene. Et hovedmål med aksjonen var at Miljødirektoratet skulle få bedre innsikt i hvilke muligheter Tolletaten har til å bistå med utvelgelse av vareforsendelser, kontroll av dokumentasjon og oppfølging av ulovlige produkter.

Videre arbeid i 2019

I 2019 vil Miljødirektoratet fortsatt ha fokus på leketøy og småbarnsprodukter, sports- og fritidsartikler, såkalte multi-importører, samt oppfølging av reklamebransjen.

Vi skal ha fokus på økt effekt av tilsyn, samt å jobbe smartere. Et velfungerende tilsyn av virksomhetene forutsetter et godt samarbeid med andre tilsynsmyndigheter i Norden og i EU/EØS. Vi skal utveksle enda mer informasjon med nasjonale og europeiske kollegaer, blant annet via ICSMS.

I tillegg skal vi fokusere på tilsyn med netthandel. Vi skal kjøpe enda flere produkter på nettet, samt utarbeide en strategi for å kontrollere netthandel på en hensiktsmessig måte.